

Natuurwaardenonderzoek

HAARWEG 12 **TONDEN**

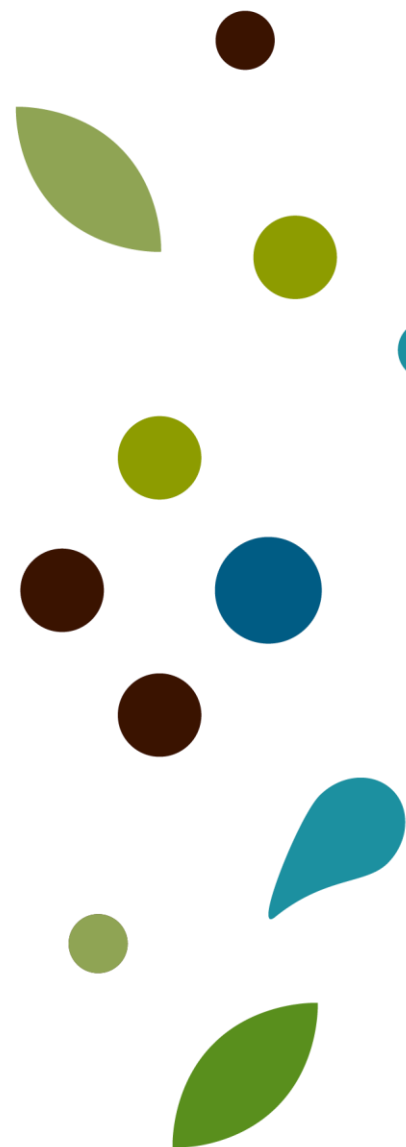
Natuurwaardenonderzoek Omgevingswet

Ontwikkeling:
Herontwikkeling

Datum: 15-09-2025
Project: NWO54020

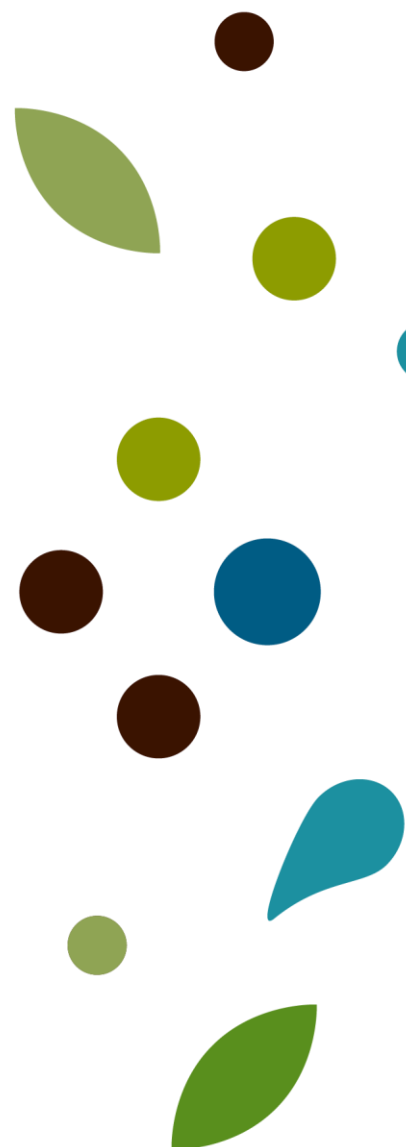
Colofon

Onderzoek	Natuurwaardenonderzoek
Document	NWO54020
Datum	15 september 2025
Locatie	Haarweg 12, Tonden
Opdrachtgever	BJZ.nu B.V.
Opdrachtnemer	Ecofect B.V.
Ecoloog	Dhr. K. van der Wijk
Collegiale beoordeling	Dhr. P. Smits
Adres	Laan 21, 8071 JG Nunspeet
Telefoon	06-41737676
Email	info@ecofect.nl
Internet	www.ecofect.nl
KvK-nummer	87036487
Btw-identificatienr.	NL864184311B01
Rekeningnummer	NL39 RABO 0198 8908 69

INHOUD

Samenvatting en advies	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Planlocatie (huidige situatie)	6
1.3 Voorgenomen ontwikkelingen	8
2. Wettelijk kader 10	
2.1 Wettelijk kader	10
2.2 Gebiedsbescherming	10
2.3 Soortbescherming	13
2.4 Bescherming houtopstanden	16
2.5 Toepasbaarheid	17
3. Methode	18
4. Gebiedsbescherming	20
4.1 Natura 2000	20
4.2 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en groene ontwikkelingszone (GO)	22
4.3 Nationaal landschap	23
4.4 Overige beschermde gebieden	25
5. Houtopstanden	27
6. Soortbescherming	28
6.1 Flora	28
6.2 Fauna	29
6.2.1 Vogels	29
6.2.2 Vleermuizen	32
6.2.3 Grondgebonden zoogdieren	34
6.2.4 Amfibieën	37
6.2.5 Reptielen	39
6.2.6 Vissen	39
6.2.6 Vlinders	40
6.2.7 Libellen	41
7. Conclusie	42
Verantwoording	43
Verklarende woordenlijst	44
Bijlage	45
Disclaimer	64

Samenvatting en advies

Uit dit Natuurwaardenonderzoek is gebleken dat bij het uitvoeren van de geplande werkzaamheden mogelijk schadelijke handelingen flora & fauna activiteit (soorten) Omgevingswet zullen plaatsvinden. Tevens dient nadere toetsing plaats te vinden of er een vergunningplicht geldt voor Natura 2000-activiteit (stikstof).

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Ten aanzien van stikstof wordt er in de aanleg- en nieuwe gebruiksfase mogelijk depositie verwacht. Een Aerius (stikstof) berekening wordt daarom noodzakelijk geacht. Voor de overige storingsfactoren wordt geen externe werking verwacht. Een Voortoets Natura 2000 t.a.v. deze factoren wordt niet noodzakelijk geacht.

Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Het meest oostelijke deel van de planlocatie overlapt met delen van het Gelders Natuurnetwerk. In dit deel van de planontwikkeling zal geen ontwikkeling plaats vinden, maar enkel versterking van het Natuurnetwerk door de omvorming van regulier grasland naar extensief begraasde weides met aanplant van solitaire bomen, met daar omheen struwelen die passen bij de structuren van de omliggende landgoederen. Een negatief effect op het GNN en GO valt op voorhand uit te sluiten. Verdere toetsing in de vorm van een ja mits, toets of GO-toets is niet noodzakelijk.

Nationaal landschap

Beoogde ontwikkelingen vinden plaats binnen de grenzen van gebied dat is aangemerkt als Nationaal landschap. De kernkwaliteiten zijn rond de planlocatie veelvuldig aanwezig. Zo is er sprake van blokverkaveling, maar ook afwisseling van perceelvormen, ligt het plangebied aan landgoederen en is het kleinschalig mozaïeklandschap terug te zien rond en op de planlocatie. De huidige plannen zullen het oude landgoedlandschap herstellen en versterken, maar zeker niet aantasten. Omdat kernkwaliteiten gewaarborgd blijven, zijn wettelijke consequenties met betrekking op het Nationaal landschap niet aan de orde. Verdere toetsing is niet noodzakelijk.

Overig provinciaal beschermd gebied

Het rabattenbos ten oosten van de planlocatie behoort tot de oude bosgroeiplaatsen. Deze oude bosgroeiplaats blijft behouden en waar mogelijk versterkt. Het is dan ook uitgesloten dat de voorgenomen ontwikkeling de kernkwaliteiten van dit gebied beïnvloedt. Omdat kernkwaliteiten gewaarborgd blijven, zijn wettelijke consequenties met betrekking op 'overige beschermde gebieden' niet van toepassing.

Soortbescherming

Flora

Geen schadelijke handelingen flora & fauna activiteit in het kader van de Omgevingswet.

Vogels

Geen schadelijke handelingen flora & fauna activiteit in het kader van de Omgevingswet. Wel wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten het broedseizoen van algemene broedvogels uit te voeren (15 maart – 15 juli).

Vleermuizen

Geen schadelijke handelingen flora & fauna activiteit in het kader van de Omgevingswet.

Grondgebonden zoogdieren

Mogelijk schadelijke handelingen flora & fauna activiteit in het kader van de Omgevingswet. Een nader onderzoek naar kleine marterachtigen en das wordt noodzakelijk geacht, wanneer potentierijke structuren en vluchtpijp rond Haarsloot en Hazenveenloop niet behouden kunnen blijven.

Overige soorten

Geen schadelijke handelingen flora & fauna activiteit in het kader van de Omgevingswet.

Houtopstanden

Er worden geen bomen gekapt zoals bedoeld in de omgevingswet die vallen onder het onderdeel houtopstanden. Geen herplant- of meldingsplicht.

Specifieke zorgplicht

Ten alle tijden geldt bij het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten dient de initiatiefnemer / uitvoerder van de activiteit te kunnen aantonen hoe tegemoetgekomen wordt aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27, Bal). Zie bijlagen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Met de voorgenomen ontwikkelingen betreffende het plangebied gelegen aan de Haarweg 12 te Tonden heeft BJZ.nu B.V. namens Landgoed Middenbos aan Ecofect B.V. opdracht gegeven een Natuurwaardenonderzoek Omgevingswet (voorheen QuickScan Flora & Fauna) uit te voeren t.b.v. het vergunning traject en inzicht te verschaffen of de geplande uit te voeren werkzaamheden conflicteren met de Omgevingswet (Ow). Doel van dit Natuurwaardeonderzoek is om te onderzoeken of de ruimtelijke ontwikkeling effect heeft op beschermde soorten en gebieden en duidelijkheid te geven in welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Voorliggend rapport geeft inzicht in het wettelijk kader, de gebruikte methodiek en de resultaten van het uitgevoerde onderzoek en eventuele vervolgstappen. In dit natuurwaardenonderzoek wordt het boerenerf, waaronder de huidige opstallen buiten beschouwing gelaten en wordt enkel het om te vormen landschap getoetst.

1.2 Planlocatie (huidige situatie)

De planlocatie is gelegen in het buitengebied aan de Haarweg 12 te Tonden. Rondom de planlocatie bestaat het landschap uit een afwisseling van (kleinschalig) agrarisch grasland en bospercelen typerend voor landgoederen.

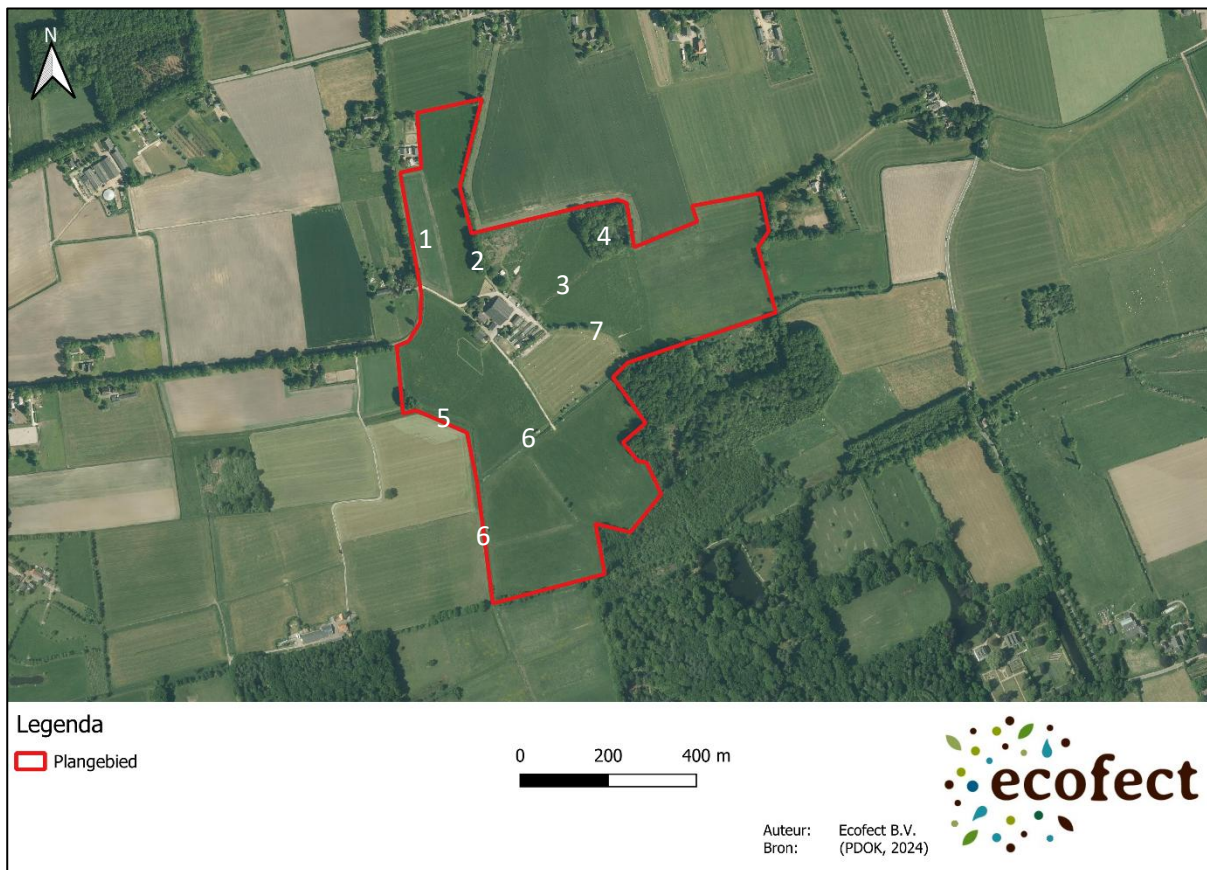
De planlocatie huisvest een gangbang melkveebedrijf met zo'n 75 melkkoeien en 40 stuks jongvee over 50 hectaren (inclusief pachtgrond). Eigenaar van dit huidige melkveebedrijf heeft al jaren zijn percelen natuurvriendelijk ingericht, waardoor de graslandpercelen vaak zijn begrensd met houtwallen, elzen-wilgensingels, akkerranden en houtopstanden.

In het noorden van de planlocatie ten oosten van de Haarweg bestaat dit deel uit een recent geploegd akkerveld (1, zie figuur 1). Ten zuidoosten daarvan is gestart met de ontwikkeling van een voedselbos rond de toekomstige camping (2, zie figuur 1). Dit voedselbos is afgerasterd om vraatschade in het kwetsbare stadium te voorkomen. Ten zuidoosten van de toekomstige is een sloot te vinden met braamstruweel en lisdodde (3, zie figuur 1). In het verlengde van de sloot naar het oosten staat een rabattenbos met een harde overgang van bos naar grasland (4, figuur 1).

Rondom de noordelijke grenzen van de planlocatie lopen bomenrijen die voor een groot deel bestaan uit eiken. In het westen van de planlocatie wordt het perceel begrensd door de Hazenveenloop (5, figuur 1). Deze sloot stond tijdens het veldbezoek bijna geheel droog. Rondom de sloot bestond de vegetatie met name uit lis, grassen en zeggen. De Hazenveenloop sluit in het zuiden aan op de Haarsloot (6, figuur 1). De Haarsloot sluit op zijn beurt in het zuiden weer aan op de Voorstondensebeek die parallel loopt met de zuidgrens van het plangebied. De zuidoostelijke grens wordt bepaald door de bossen van Landgoed Voorstonden.

Vanaf het zuiden loopt de Haarsloot naar het noorden en bij aansluiting op de Hazenveenloop naar het oosten richting de oostelijk gelegen houtopstanden. Haarsloot was vanaf de aansluiting op de Hazenveenloop naar het oosten geheel drooggevalen tijdens het veldbezoek. De Haarsloot ligt laag ingesloten in het landschap met aan weerszijden begroeide randen die onder andere bestonden uit braamstruweel en een enkele meidoorn. Ten noordwesten van de Haarsloot was een perceel ingericht als maisakker. Daarnaast stond een kenmerkende houtwal (7, figuur 1) van de Haarsloot in verbinding met het boerenerf.

Het boerenerf bestaat o.a. uit een boerderijwoning, een kapschuur en melkstal. Aangezien recent een separaat natuurwaardenonderzoek voor het boerenerf heeft plaatsgevonden zal het boerenerf buiten de scope van dit natuurwaardenonderzoek vallen. Voor een impressie van de planlocatie wordt verwezen naar de bijlage.

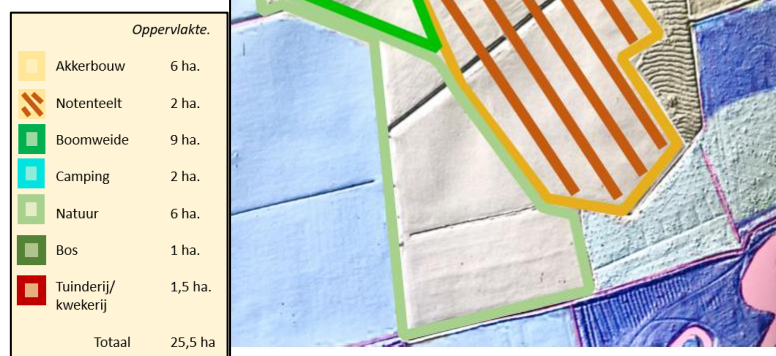

Figuur 1 - Plan- en onderzoeksgebied

1.3 Voorgenomen ontwikkelingen

De Initiatiefnemer heeft het voornemen om het huidige melkveebedrijf om te vormen naar een nieuw toekomstbestendig agro-ecologisch landgoed dat water- en bodem sturend zal werken. Binnen dit landgoed zullen diverse functies samen komen, namelijk akkerbouw, notenteelt, boomweides, recreatie (camping), natuur en tuinderij/kwekerij. Akkerbouw zal door middel van strokenteelt tussen de notenvelden plaats vinden (zie figuur 2).

De toekomstige functies zullen het huidige landschap veranderen en ecologisch versterken (zie figuur 3) door in te zetten op gebiedsgeschiedte doelsoorten.

Figuur 2: indeling toekomstige functies planlocatie

Naast de veranderde functie zullen ook extra opstallen worden gerealiseerd, waaronder een extra woning in het noordoosten in de huidige akker. en drie Tiny Houses ten zuiden van het boerenerf (rechts, figuur 3). Voor inhoudelijke vragen over het ontwerp of de inrichting wordt verwezen naar de opdrachtgever.

Figuur 3 - Inrichting/ ontwerp planlocatie

De volgende activiteiten hebben mogelijk effect en worden getoetst op relevantie in het kader van de Omgevingswet:

- Bouwwerkzaamheden
- Grondverzet
- Verwijderen van vegetatie
- Egaliseren terrein
- Herinrichting terrein op een wijze die bij de toekomstige functie verwacht kan worden
- Aan- en afvoer materiaal

2. Wettelijk kader

2.1 Wettelijk kader

Voor het uitvoeren van ruimtelijke ontwikkelingen is o.a. Omgevingswet van kracht. Deze wetgeving vervangt de Wet natuurbescherming. In deze wet is de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden geregeld. Dit onderzoek beperkt zich tot de gebiedsbescherming en de soortenbescherming.

In dit Natuurwaardenonderzoek worden de verschillende onderdelen van de omgevingswet getoetst. Omdat een veld- en bureauonderzoek geen zekerheid geeft of de omgevingswet wordt overtreden, wordt de potentie van het object ingeschat voor wat betreft beschermde soorten. Indien het object potentie heeft, zal een aanvullend onderzoek vast moeten stellen of uit moeten sluiten of er beschermde soorten gebruik maken van de opstellen. Potentie-inschatting vindt plaats op basis van habitatkenmerken, habitatseisen en ervaring van de ecooloog.

De Omgevingswet is een wet die alle regels omvat met betrekking tot alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De wet bundelt 26 wetten die gaan over de regels met betrekking tot onder meer infrastructuur, bouwwerken, water, lucht, bodem, milieu, cultureel erfgoed en natuur. Het doel van de nieuwe wet is een vereenvoudiging van de regels voor de fysieke leefomgeving en een duurzame ontwikkeling en beschermen en verbeteren van het leefmilieu. Om alle regels voor de fysieke leefomgeving op een gestructureerde manier te regelen, is er sprake van een stelsel Omgevingswet.

Het stelsel Omgevingswet kent een bepaalde opbouw, die bepalend is voor waar de relevante onderdelen terug te vinden zijn met betrekking tot de verschillende onderwerpen van de fysieke leefomgeving, waaronder natuurbescherming. Het stelsel bestaat uit een algemene wettekst – de Omgevingswet zelf – dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in zogenaamde uitvoeringswetten (Algemene Maatregelen van Bestuur, of AMvB's) en de Omgevingsregeling.

2.2 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming in de Ow bestaat uit een beschermingsregime voor Natura 2000- gebieden, regels voor de aanwijzing en bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen. Hieronder zijn per gebiedscategorie de regels beknopt toegelicht.

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan verplicht de specifieke zorgplicht om met betrekking tot deze gevolgen passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6, 2e lid onder d), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6, 2e lid onder f). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten (zie hierna) maar ook voor

activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd of activiteiten die géén kans hebben op een significant gevolg.

Natura 2000-activiteit

Het is overigens niet zo dat als in het kader van de specifieke zorgplicht passende preventieve of herstelmaatregelen worden genomen, onder de vergunningplicht van een Natura 2000-activiteit uit kan worden gekomen. Mitigatie mag namelijk niet worden meegenomen in de voortoets van een project om te bepalen of het project leidt tot een kans op een significant gevolg en het project om die reden als een Natura 2000-activiteit moet worden beschouwd. De volgorde van toetsing van een voornemen aan de specifieke zorgplicht en de vergunningplicht zijn daarom van groot belang. Hierna wordt daar nader op ingegaan. Als de invulling van de specifieke zorgplicht niet helder is of het onduidelijk is of gedragingen onder de zorgplicht vallen, heeft het bevoegd gezag de ruimte om deze nader te duiden in een maatwerkvoorschrift, vergunningvoorschrift (indien vergunning) of maatwerkregel. Te denken valt aan een maatwerkregel in een provinciale Omgevingsverordening waarin staat hoe aan de specifieke zorgplichtbepaling kan worden gehouden.

Er is een onderscheid tussen een 'Natura 2000-activiteit' en andere type activiteiten. Een 'Natura 2000-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een: 'activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'

Een Natura 2000-activiteit is vergunning plichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal, zie hierna). Activiteiten die nodig zijn voor het beheer van Natura 2000-gebieden (om de doelstellingen te kunnen halen) of geen significante gevolgen hebben, vallen niet onder de regels voor een Natura 2000-activiteit. Er moet dan eerst worden getoetst wat de effecten zijn van een activiteit op Natura 2000-gebieden voordat duidelijk is hoe de activiteit moet worden aangeduid. Gezien de huidige praktijk, blijft er daarmee de noodzaak voor het uitvoeren van een voortoets die deze helderheid kan bieden. De uitslag van deze toets is van belang voor het vervolg van de behandeling van de activiteit. Is er sprake van een Natura 2000-activiteit dat niet vergunningsvrij is, dan is er een nader onderzoek nodig in de vorm van een passende beoordeling voordat een vergunning kan worden verleend. De regels waar een Passende Beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl. Is er ondanks mitigatie nog steeds sprake van een significant gevolg, dan kan de vergunning voor het project worden verleend als de zogenaamde ADC-toets met succes is doorlopen (art. 8.74b, lid 2 en 3 Bkl). Voor nadere informatie m.b.t. ADC-toets wordt verwezen naar de bijlage.

Natuurnetwerk Nederland

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Het hangt echter per provincie af hoe zij de wezenlijke kenmerken en waarden hebben gedefinieerd; in tegenstelling tot het Barro ontbreekt een definitie van de wezenlijke kenmerken en waarden in de Ow. In artikel 7.7, 2e lid Bkl wordt aangegeven dat deze waarden worden bepaald met inachtneming van de doelstellingen bedoeld in artikel 2.18, eerste lid, onder g, van de wet. Hiermee wordt bedoeld op de verantwoordelijkheid van de provincies om, op het gebied van natuur, zorg te dragen voor het behoud of herstel van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen, van hun biotopen en habitats, en van in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, in overeenstemming met de

internationaalrechtelijke verplichtingen. Hieruit kan worden gehaald dat het NNN mede als doel heeft om deze taken te bereiken. Daarnaast heeft de provincie zelf de ruimte om te bepalen of zij ook potentiële natuurwaarden (en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities) meenemen in de definiëring van de wezenlijke kenmerken en waarden (art. 7.7, 2e lid Bkl). Dit komt min of meer overeen met de definitie van wezenlijke kenmerken en waarden in het Barro, die ook aangeeft dat de potentiële waarden worden meegenomen 'voor zover deze natuurwaarden en condities in het licht van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen relevant zijn'.

Beschermingsregime NNN

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, 2e lid Bkl, dat een instructieregel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

'De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerkactiviteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.'

Een vergelijkbare instructieregel voor de bescherming van het NNN is opgenomen voor projectbesluiten die door het Rijk wordt vastgesteld in art. 9.3, 1e lid Bkl. Voor nadere informatie met betrekking tot het beschermingsregime NNN wordt verwezen naar de bijlage.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

Het Rijk kan op basis van art. 2.44, lid 2 Ow zogeheten bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De bijzondere nationale natuurgebieden kunnen worden aangewezen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld als het gaat om compensatie voor handelingen die leiden tot een significant gevolg of als het gaat om gebieden die nodig zijn om de doelstellingen van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn te bereiken (art. 3.63 Bkl). Daarnaast kan het Rijk ook bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen als de bescherming van het gebied nodig is voor de instandhouding of herstel van biotopen en leefgebieden van in Nederland van nature in het wild voorkomende soorten genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn of Bijlage I, II, IV of V Habitatrichtlijn. In die gevallen bevat het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelstellingen (art. 3.64 Bkl). Het ministerie van LNV heeft de taak zorg te dragen dat de maatregelen worden getroffen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze type natuurgebieden (art. 2.19, lid 5 Ow), tenzij Gedeputeerde Staten is aangewezen om deze taak uit te voeren (art. 2.18, lid 1, onder g, 2°, tweede streepje Ow). Voor de bescherming van bijzondere nationale natuurgebieden geldt, naast een mogelijke toegangsbeperking, de specifieke zorgplicht zoals genoemd in art. 11.6 Bal (zie hiervoor). De provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Niet iedere provincie hanteert dezelfde juridische bescherming. Sommige hanteren alleen een predicaat, anderen hanteren een soort ADC-criteria ('nee, tenzij'-principe) en daarmee juridische beschermingsregime naast NNN en Natura 2000. Kijk voor de geldende regels in de van toepassing zijnde provinciale Omgevingsverordening.

2.3 Soortbescherming

Een 'flora- en fauna-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'. Anders dan bij een 'Natura 2000-activiteit', waarvan pas sprake is als een activiteit leidt tot een kans op significante gevolgen op beschermde Natura 2000-gebieden (zie hiervoor), is er al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een mogelijk gevolg heeft voor één van nature in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Omgevingswet.

Doordat in de definitie wordt verwezen naar 'van nature' in het wild levende soorten, gaat de definitie niet op voor niet-van nature voorkomende soorten. Met andere woorden, de regels voor flora- en fauna-activiteiten gelden niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld. Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden de artikelen 11.27 en 11.28 ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten. Ten alle tijden geldt bij het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten dient de initiatiefnemer / uitvoerder van de activiteit te kunnen aantonen hoe tegemoetgekomen wordt aan de specifieke zorgplicht. Ten alle tijden geldt bij het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten dient de initiatiefnemer / uitvoerder van de activiteit te kunnen aantonen hoe tegemoetgekomen wordt aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27, Bal). Voor nadere informatie met betrekking tot de specifieke zorgplicht wordt verwezen naar de bijlage.

Het benoemen hoe aan de zorgplichtbepalingen in de Omgevingswet getoetst is in een rapportage, is voldoende om aan de algemene en specifieke zorgplichtbepalingen te voldoen. De zorgplichten zijn niet vergunning plichtig, dus het is niet noodzakelijk om het voor te leggen aan bevoegd gezag. Voor nadere informatie met betrekking tot de zorgplicht wordt verwezen naar de bijlage.

De soortenbeschermingsregimes

In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 Bal zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen:

- § 11.2.2 Bal: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3 Bal: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4 Bal: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf zijn de vergunning plichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunning plichtig geval. De inhoud van de schadelijke handelingen komen overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de Wnb, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

Tabel 1 – Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):	Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):	Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal)
Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vrl	Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. vogels art. 1 Vrl);	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A
Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels	Het opzettelijk verstoren van dieren	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren
Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren	
Het opzettelijk storen van vogels*	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren	Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B
	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied	

Vrijstelling schadelijke handelingen vogelrichtlijn

Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, geldt niet,

- Als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort:
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel

Vrijstelling schadelijke handelingen habitatrichtlijn

Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel

Vrijstelling schadelijke handelingen andere soorten

Per provincie zijn enkele 'nationaal' beschermde soorten vrijgesteld van de schadelijke handelingen die voor andere soorten gelden (tabel 1)

Rode Lijstsoorten

Rode Lijstsoorten zijn soorten planten, dieren en paddenstoelen die in hun voortbestaan worden bedreigd en opgenomen zijn op de officiële Rode Lijst. Deze lijst, opgesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en internationale criteria. Soorten worden geclassificeerd in verschillende categorieën, variërend van "kwetsbaar" tot "ernstig bedreigd", afhankelijk van factoren zoals populatietrend, verspreidingsgebied en bedreigingen.

De aanwezigheid van Rode Lijstsoorten binnen een onderzoeksgebied is een belangrijke indicator van de ecologische waarde. Het beschermen en bevorderen van deze soorten is essentieel voor het behoud van biodiversiteit. Dit onderzoek heeft tot doel een inventarisatie te maken van aanwezige Rode Lijstsoorten en de condities te beoordelen die van invloed zijn op hun voortbestaan.

Bij het inventariseren van Rode Lijstsoorten wordt rekening gehouden met specifieke levensvereisten, zoals voedselbronnen, broedlocaties en schuilmogelijkheden. Eventuele verstoringen, zoals intensief grondgebruik, waterbeheer of infrastructuur, worden in kaart gebracht om potentiële risico's voor deze soorten te minimaliseren.

2.4 Bescherming houtopstanden

Een houtopstand bestaat uit een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een beplanting van twintig bomen of meer in een rij, gerekend over het totaal aantal rijen. Buiten de bescherming houtopstanden (artikel 11.3 Ba) vallen de

- Houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom
- Houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden,
- Naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed,
- Uit populieren of wilgen bestaande wegbepantingen, bepantingen langs waterwegen en bepantingen langs landbouwgronden (enkele rij)
- Het dunnen van een houtopstand, Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
- Minimaal eens per tien jaar worden geoogst,
- Bestaan uit ten minste tienduizend stoven per hectare per bepantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter,
- Zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 5.165b Bkl is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant. Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

2.5 Toepasbaarheid

Dit Natuurwaardenonderzoek is gericht op de mogelijke overtreding van de omgevingswet, niet aan andere (natuur)wetgeving. De resultaten van het onderzoek zijn 3 jaar geldig. Dit onderzoek kan voor de opdrachtgever als bewijsstuk dienen dat natuuronderzoek is verricht. Deze rapportage kan dan ook ingediend worden aan belanghebbende partijen zoals gemeente en provincie. Op basis van in de deze rapportage opgenomen projectgegevens (zie hoofdstuk 1: september 2025) is dit onderzoek uitgevoerd en een inschatting gemaakt van de effecten hiervan op de beschermde soorten en gebieden. Latere wijzigingen van het project kunnen invloed hebben op deze effecten en zijn dus niet opgenomen in deze rapportage. Er zal dan een nieuwe beoordeling plaats moeten vinden.

Deze verstrekte natuurinformatie is ten behoeve van de initiatief- en ontwerpfase van de planontwikkeling. Om in de uitvoerings- en beheerfase overtreding van de omgevingswet te voorkomen, wordt – indien nodig- in deze rapportage aangegeven wanneer het noodzakelijk is om te werken volgens één van de volgende standaarden:

- Algemeen zorgvuldig handelen
- Gedragscode ruimtelijke ontwikkeling
- Ecologisch werkprotocol
- Vergunning/vrijstelling omgevingswet

3. Methode

Werkwijze

1. Door middel van bureauonderzoek is onderzocht welke beschermde flora en fauna in de omgeving van het plangebied de afgelopen 5 jaar zijn waargenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna binnen een straal van 1 (directe invloed) en 5 (indirecte invloed) kilometer van de planlocatie. Op basis van deze en overige beschikbare natuurinformatie (zie b, is een inschatting gemaakt welke soorten te verwachten zijn in het plangebied.
2. Op 29 augustus 2025 is het plangebied door dhr. K. van der Wijk bezocht. Daarbij werden de, in het plangebied aanwezige, natuurwaarden geïnventariseerd en beoordeeld met behulp van een verrekijker en zaklamp. Weersomstandigheden waren $\pm 20^{\circ}\text{C}$, zonnig met matige wind. Er is gekeken naar landschapskenmerken van de planlocatie, naar (aanwijzingen van) mogelijke groeiplaatsen van beschermde flora en naar (aanwijzingen van) vaste rust- en verblijfplaatsen, verbindingzones en foerageergebieden van de beschermde fauna. Relevante waarnemingen zijn vastgelegd met behulp van foto's.
3. Op basis van de bevindingen van het bureauonderzoek en het veldonderzoek zijn de relevante soorten benoemd en onderbouwd in het hoofdstuk Soortbescherming (hoofdstuk 6).
 - a. Beschermde soorten waarvan waarnemingen bekend zijn bij de NDFF, waarvoor het habitat op basis van ecologische expertise geschikt geacht wordt en/of waarvan waarnemingen in de vorm van aanwezige individuen of sporen worden gedaan tijdens het veldonderzoek, worden nader toegelicht in het hoofdstuk Soortbescherming (zie hoofdstuk 6).
 - b. Beschermde soorten waarvan geen waarnemingen bekend zijn bij de NDFF, maar waarvoor het habitat op basis van ecologische expertise wel geschikt geacht wordt en/of waarvan waarnemingen van individuen of sporen worden gedaan tijdens veldonderzoek, worden nader toegelicht in het hoofdstuk Soortbescherming (zie hoofdstuk 6).
 - c. Beschermde soorten waarvan waarnemingen bekend zijn bij het NDFF, maar waarvoor het plangebied dusdanig ongeschikt is dat op voorhand de soort op basis van ecologische kennis kan worden uitgesloten worden niet nader toegelicht.
 - d. Beschermde soorten waarvan geen waarnemingen bekend zijn bij het NDFF en waarvoor het plangebied dusdanig ongeschikt is dat op voorhand de soort op basis van ecologische kennis kan worden uitgesloten worden niet nader toegelicht.
4. De ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden (Natura 2000, NNN en Nationale Landschappen en overige beschermde gebieden) werd opgezocht en beoordeelt of er sprake is van negatieve effecten. Dit is uitgewerkt in het hoofdstuk gebiedsbescherming.
5. Door middel van een nauwkeurige analyse van deze data en waarnemingen is:
 - a. bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor een aanvullend onderzoek noodzakelijk is,

- b. een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies,
 - c. bepaald of de bescherming van houtopstanden aan de orde is.
6. De opgestelde rapportage is gecontroleerd en beoordeeld door een tweede lezer

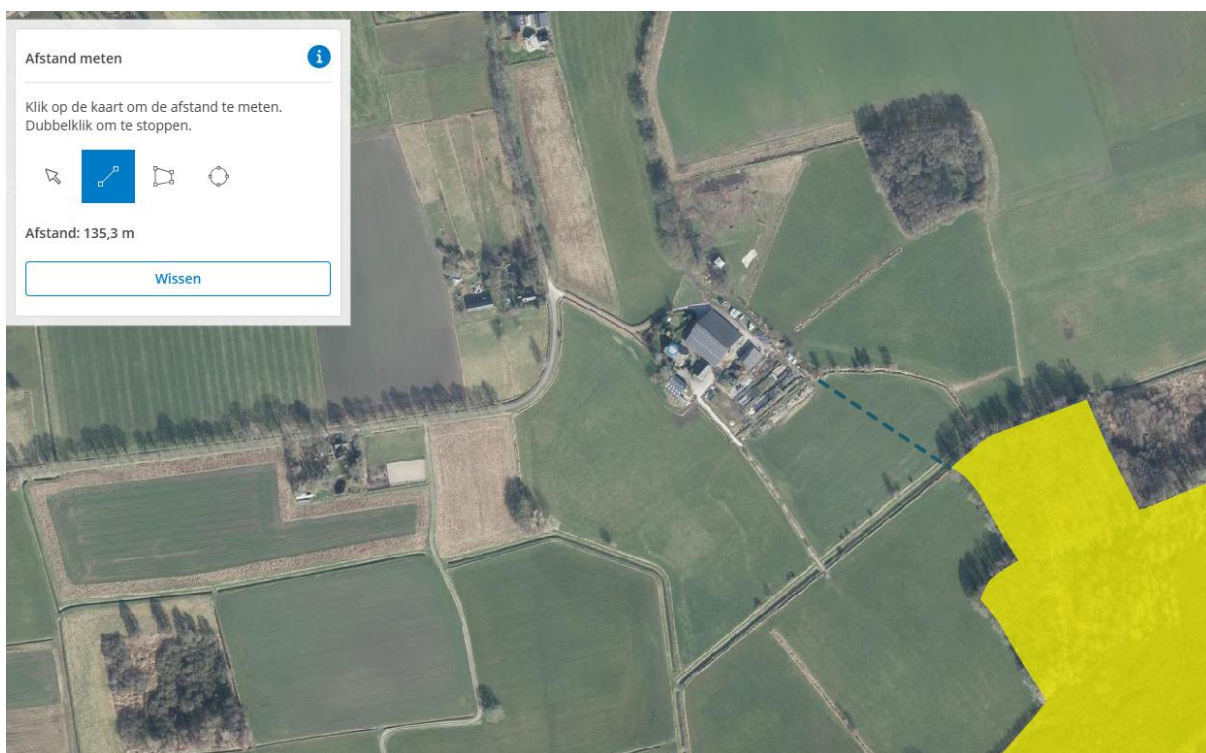
4. Gebiedsbescherming

4.1. Natura 2000

In Europa is een netwerk van beschermde gebieden opgezet. Dit zijn de zogenoemde Natura 2000-gebieden. Deze gebieden zijn in de Omgevingswet strikt beschermd. Volgens de Omgevingswet is het volgens artikel 2.7 lid 2 verboden zonder vergunning projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Nabijgelegen Natura 2000-gebied(en)

Dit geldt ook voor projecten die fysiek buiten het Natura 2000-gebied gelegen zijn maar wel een effect kunnen hebben op het gebied (externe werking). Het plangebied ligt nabij het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen op een afstand van 135 meter (figuur 4).

Figuur 4 – 135 meter t.o.v. Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen

Landgoederen Brummen

Landgoederen Brummen bestaat uit de deelgebieden Leusveld, Landgoed Voorstonden en de Empesche en Tondensche Heide. Deze terreinen op de overgang van de Veluwe naar het IJsseldal danken hun bijzondere ecologische kwaliteit aan kwel- en bronwater. In het verleden is hier op uitgebreide schaal blauwgrasland aanwezig geweest. Hoewel de grondwaterinvloed sterk is verminderd, heeft de bijzondere geohydrologische

gesteldheid, in combinatie met het gevoerde beheer, ervoor gezorgd dat schraalland- en veenrestanten nog steeds een refugium vormen voor elders verdwenen planten en dieren. Deze kunnen bij de geplande regionale herstelmaatregelen een uitbreiding van hun geschikte leefgebied tegemoet zien. Eén van de belangrijke soorten hier is de kamsalamander, die op de hele reeks van landgoederen in de flanken van het IJsseldal een geschikt leefgebied vindt.

Externe werking

De sloop/aanleg- en nieuwe gebruiksfase van de voorgenomen ontwikkeling kan mogelijk zogenoemde externe werking op het Natura 2000-gebied tot gevolg hebben. Daarbij kan er gedacht worden aan mogelijke effecten op de waterhuishouding, uitstoot van stikstof of effecten die het gevolg zijn van een groot project, zoals aanleg van windmolens, zandwinning, een woonwijk of industrie. Om te bepalen of dit het geval is moet een voortoets Natura 2000 worden uitgevoerd door een deskundig bureau. Als de activiteit een negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied is een vergunning nodig, voor meer info zie: vergunning Natura 2000-gebieden.

Gezien de aard en omvang van de voorgenomen ontwikkeling in relatie tot de afstand tot het Natura 2000-gebied Landgoed Brummen is het redelijkerwijs uitgesloten dat er van een negatief effect van externe werking sprake is. De planlocatie heeft, namelijk een agrarische functie waardoor effecten zoals licht, geluid en trilling door agrarisch materieel aan de orde zijn. Op basis van het principeverzoek plan kan afgeleid worden dat in de toekomstige situatie de planlocatie een groot positief effect zal hebben op Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen door de waterbergende werking en sturing op doelsoorten die in de huidige situatie nog niet aanwezig is.

Het plangebied is gelegen nabij het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen. Deze zijn ter plaatse begrensd als habitatrictlijngebied. Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitattypen en habitatsoorten. Omdat de werkzaamheden van het plangebied buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden heeft dit geen invloed op de oppervlakte van het Natura 2000-gebied.

Stikstofdepositie

Met betrekking tot de bepaling van mogelijke nadelige gevolgen als gevolg van de depositie van stikstof, is er met betrekking tot de toetsing van Natura 2000-activiteiten in de wet een verplichting opgenomen tot het gebruik van Aeries Calculator (artikel 4.15 Or). Voor toelichting m.b.t. het juridische kader wordt verwezen naar de bijlagen.

De planlocatie is gelegen op +/- 135 meter van het depositiegevoelige Natura 2000-gebied landgoederen Brummen (figuur 4). Gezien de afstand tot het depositiegevoelige Natura 2000-gebied in relatie tot de geplande ontwikkelingen wordt er mogelijk stikstofdepositie verwacht in de sloop/aanleg- en nieuwe gebruiksfase.

Conclusie Natura 2000

Gezien de (effect) afstand tot het Natura 2000-gebied, in relatie tot de geplande ontwikkelingen, worden er geen significante invloeden op de beschermde natuurwaarden of aangewezen (beheer)doelstellingen door effecten zoals licht, trilling geluid enz. verwacht. Een voortoets Natura 2000 wordt niet noodzakelijk geacht.

In relatie tot de geplande ontwikkelingen wordt er mogelijk stikstofdepositie verwacht in de aanleg- en nieuwe gebruiksfase. Een Aeriesberekening wordt noodzakelijk geacht.

4.2 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en groene ontwikkelingszone (GO)

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- Nationale landschappen;
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt (Groene ontwikkelingszone);
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

Figuur 5 - Gelegen binnen Gelders Natuurnetwerk

Conclusie Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Het meest oostelijke deel van de planlocatie overlapt met delen van het Gelders Natuurnetwerk (zie figuur 5). In dit deel van de planontwikkeling zal geen ontwikkeling plaats vinden, maar enkel versterking van het Natuurnetwerk door de omvorming van regulier grasland naar extensief begraasde weides met aanplant van solitaire bomen, met daar omheen struwelen die passen bij de structuren van de omliggende landgoederen. Een negatief effect op het GNN en GO valt op voorhand uit te sluiten. Verdere toetsing in de vorm van een ja mits, toets of GO-toets is niet noodzakelijk.

4.3 Nationaal landschap

De Nationale Landschappen zijn gebieden met specifieke kenmerken zoals flora en fauna, beekdalen, terpen, landbouw en waterbeheersing. In diverse regelingen is vastgelegd dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden alleen mogelijk zijn als deze kernkwaliteiten van het landschap behouden blijven of doorontwikkeld worden. De provincies zijn verantwoordelijk voor het aanhouden van grenzen en de kernkwaliteiten.

Figuur 6 - Gelegen binnen Nationaal landschap Veluwe

Kernkwaliteiten zuidelijke IJsselvallei

Het plangebied overlapt met deelgebied Zuidelijke IJsselvallei van nationaal landschap Veluwe (zie figuur 6). Dit Waardevol landschap ligt grotendeels binnen de globale begrenzing van het Nationaal landschap Veluwe (Nota Ruimte); de oostkant valt daarbuiten.

Overgang van stuwwal met besloten boslandschap via halfopen dekzandlandschap naar open rivierenlandschap IJssel

- Onder aan de hellingen van de stuwwal komt in het dekzandlandschap een brede zone met veel kwel voor, daarna volgt een gordel van hogere en minder natte oeverwallen tot aan de IJsseldijk.

Kleinschalig mozaïeklandschap met grote afwisseling van relatief open tot besloten landschap en hiermee samenhangend een grote afwisseling van talrijke landgoederen, grondgebonden landbouw (met name weidebouw), bos, en beken die van de flank afstromen

- De kleinschaligheid hangt samen met het patroon van vele kleinere beken die op relatief geringe afstand van elkaar van het Veluwemassief richting IJssel stromen. De schaal wordt tevens bepaald door bossen die verspreid in het dekzandlandschap voorkomen, op de landgoederen het grootste maar ook daar doorschoten met landbouwgrond, vooral grasland.
- Beken zijn in veel gevallen lang geleden al vergraven voor waterkracht (molens), afwatering en landgoeddoeleinden (grachten, vijvers). Vergraven zowel wat betreft de richting als de hoogte (opgeleide beken met kaden). Behalve de hoeveelheid van het water, was en is ook de goede kwaliteit een belangrijke karakteristiek, die ten grondslag lag aan papierindustrie en wasserijen. Al met al bezitten de beken een rijke cultuurgeschiedenis.
- Alle landgoederen liggen aan de beken; aan de landgoederen eigen is de karakteristieke verweving van natuur en cultuur: monumentale gebouwen, water, agrarisch grondgebruik, bos, lanen e.d.

Blokverkaveling maar ook grote afwisseling in perseelsvormen

- Op de oeverwal niet ver van de IJssel komen veel onregelmatig gevormde percelen voor.
- Langs de beken en andere watergangen in de kwelgebieden is de percelering kleinschalig en op veel plaatsen nog strookvormig.

Bebouwingspatroon in de vorm van dorpen langs de rand van het Veluwemassief en op de oeverwal; verspreid vele buurtschappen

- Dorpen en gehuchten liggen van oudsher op de hogere plaatsen aan de beken. Nijverheid en industrie op basis van waterkracht, met name papierindustrie, bevorderden de groei.
- Gehuchten op de oeverwal zijn over het algemeen klein gebleven en visueel sterk verweven met het omringende landschap.

Vrij uitzicht vanaf de dijk over het binnendijkse landschap en rivier met uiterwaarden

Het Apeldoorns kanaal vormt een markant en cultuurhistorisch element in het landschap

Het Apeldoorns kanaal is een ensemble bestaande uit het water, de sluizen en bruggen, bijbehorende woningen en de weg, veelal als laan. Ook beken en sprengbeken die uitmonden in het kanaal of er onderdoor lopen, kunnen tot dit ensemble worden gerekend; het kanaal wordt gevoed met water uit sprengen (buiten dit Waardevol landschap).

Conclusie Nationaal landschap

Beoogde ontwikkelingen vinden plaats binnen de grenzen van gebied dat is aangemerkt als Nationaal landschap (Figuur 6). De kernkwaliteiten zijn rond de planlocatie veelvuldig aanwezig. Zo is er sprake van blokverkaveling, maar ook afwisseling van perceelvormen, ligt het plangebied aan landgoederen. En is het kleinschalig mozaïeklandschap terug te zien rond en op de planlocatie. De huidige plannen zullen het oude landgoedlandschap herstellen en versterken, maar zeker niet aantasten. Omdat kernkwaliteiten gewaarborgd blijven, zijn wettelijke consequenties met betrekking op het Nationaal landschap niet aan de orde. Verdere toetsing is niet noodzakelijk.

4.4 Overige beschermde gebieden

Naast de alreeds beschreven gebieden, zijn er nog diverse planologisch beschermde gebieden. Deze gebieden worden om uiteenlopende redenen beschermd. Om de invloed van de voorgenomen ontwikkeling op deze gebieden te kunnen bepalen, is de ligging van de planlocatie en de aard / omvang van de voorgenomen ontwikkeling in relatie tot de deze beschermde gebieden onderzocht.

Figuur 7: Overige beschermde gebieden

Beschermde gebieden

Gebied / beleid	Kernkwaliteit	Invloed voorgenomen ontwikkeling
Weidevogelgebied	Rust, Dekking, Voedsel	N.v.t.
Ganzenrustgebied	Rust, Voedsel, Ruimte, Openheid, Nabij water	N.v.t.
Oude bosgroeiplaatsen	Behoud oppervlakte, Behouden bomen, Bodemkwaliteit waarborgen	Geen, rabattenbos wordt mogelijk versterkt door versterken overgang naar grasland door natuurvriendelijke oevers
Beschermde natte landnatuur	Habitat, waterkwaliteit, bodemstructuur	N.v.t.

Conclusie beschermde gebieden

Het rabattenbos ten oosten van de planlocatie behoort tot de oude bosgroeiplaatsen (zie figuur 7). Deze oude bosgroeiplaats blijft behouden en waar mogelijk versterkt. Het is dan ook uitgesloten dat de voorgenomen ontwikkeling de kernkwaliteiten van dit gebied beïnvloedt. Omdat kernkwaliteiten gewaarborgd blijven, zijn wettelijke consequenties met betrekking op 'overige beschermde gebieden' niet van toepassing.

5. Houtopstanden

Op de planlocatie worden geen bomen gekapt zoals bedoeld in het onderdeel houtopstanden van de Omgevingswet (zie paragraaf 2.4). Overtreding op dit onderdeel Omgevingswet is niet aan de orde.

6. Soortbescherming

In dit hoofdstuk worden de waarnemingen van het bureauonderzoek en veldbezoek besproken en onderbouwd. Daarnaast wordt een effectbeoordeling uitgevoerd, waaruit de mogelijke vervolgstappen volgen.

Het onderdeel fauna is gesplitst in enkele subgroepen, namelijk: vogelsoorten, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, en overige soorten. Binnen deze subgroepen zijn enkele soorten door de provincie vrijgesteld. Deze vrijgestelde soorten vallen onder de specifieke zorgplicht, en dienen op diervriendelijke en zorgvuldige wijze te worden behandeld (zie bijlage). Daarnaast worden 'rode lijst' soorten ook beschreven wanneer deze hinder ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling. Binnen dit hoofdstuk worden meerdere ecologische vaktermen gebruikt. Voor de betekenis van deze begrippen wordt verwezen naar de verklarende woordenlijst in de bijlage.

6.1 Flora

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van een aangeplant exemplaar van groot spiegelklokje binnen 1 km van de planlocatie (2020-2025). Het perceel is nauwkeurig onderzocht op aanwezigheid van inheemse beschermde vegetatie en de potentie op groeiplaatsen daarvan. De planlocatie bestaat voornamelijk uit grasland ten behoeve van de melkveehouderij. Naast grasland zijn rond de randen van de percelen met name bramen, zeggen, grote brandnetel, weegbree en andere soorten die een voedselrijk milieu indiceren aanwezig. Vanwege het voedselrijke milieu wordt de aanwezigheid van beschermde flora uitgesloten van de planlocatie.

Effectbeoordeling

Aangezien beschermde flora niet aanwezig zijn op de planlocatie is een effect van de ingreep op beschermde flora in relatie tot de Omgevingswet uitgesloten.

Advies / conclusie

Ten aanzien van flora worden schadelijke handelingen flora en fauna activiteit zoals bedoeld in de Omgevingswet uitgesloten. Een nader onderzoek flora niet noodzakelijk geacht.

6.2 Fauna

6.2.1 Vogels

Alle van nature voorkomende vogelsoorten en hun bezette nestplaatsen in Nederland zijn beschermd. Daarnaast geldt voor nestplaatsen van diverse vogelsoorten dat deze door de wetgever in provincie Gelderland jaarrond beschermd zijn (zie tabel 2). Deze jaarrond beschermde broedvogels zijn in een tweetal categorieën opgedeeld, waarvoor de verbodsbepalingen van de omgevingswet het gehele seizoen gelden:

Categorie 1: Jaarrond beschermd nest

Categorie 2: Jaarrond beschermd nest, tenzij is aangetoond dat er voor de betreffende soort voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is om zich te kunnen vestigen

Tabel 2 – Jaarrond beschermde nesten Gelderland

Nederlandse naam	Bescherming	Nederlandse naam	Bescherming	Nederlandse naam	Bescherming
Boomvalk	Categorie 1	Bonte vliegenvanger	Categorie 2	Nachtzwaluw	Categorie 2
Buizerd	Categorie 1	Boomklever	Categorie 2	Oeverzwaluw	Categorie 2
Gierzwaluw	Categorie 1	Boomkruiper	Categorie 2	Patrijs	Categorie 2
Grote gele kwikstaart	Categorie 1	Bosuil	Categorie 2	Raaf	Categorie 2
Havik	Categorie 1	Draaihals	Categorie 2	Ruigpootuil	Categorie 2
Huismus	Categorie 1	Gekraagde roodstaart	Categorie 2	Spreeuw	Categorie 2
Kerkuil	Categorie 1	Glanskop	Categorie 2	Tapuit	Categorie 2
Oehoe	Categorie 1	Grauwe vliegenvanger	Categorie 2	Torenvalk	Categorie 2
Ooievaar	Categorie 1	Groene specht	Categorie 2	Tureluur	Categorie 2
Ransuil	Categorie 1	Grote bonte specht	Categorie 2	Veldleeuwerik	Categorie 2
Roek	Categorie 1	Grutto	Categorie 2	Velduil	Categorie 2
Slechtvalk	Categorie 1	Huiszwaluw	Categorie 2	Wulp	Categorie 2
Sperwer	Categorie 1	IJsvogel	Categorie 2	Zeearend	Categorie 2
Steenuil	Categorie 1	Kleine bonte specht	Categorie 2	Zwarte kraai	Categorie 2
Wespendief	Categorie 1	Kleine vliegenvanger	Categorie 2	Zwarte mees	Categorie 2
Zwarte wouw	Categorie 1	Kortsnavelboomkruiper	Categorie 2	Zwarte roodstaart	Categorie 2
Blauwe reiger	Categorie 2	Kwartel	Categorie 2	Zwarte specht	Categorie 2
Boerenzwaluw	Categorie 2	Middelste bonte specht	Categorie 2		

Huismus

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van huismus binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Bebouwing is niet aanwezig in de om te vormen graslandpercelen. Het is dan ook uitgesloten dat huismus op deze percelen een vaste rust- en of voortplantingsplaats bezet.

Gierzwaluw

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend gierzwaluw binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Bebouwing is niet aanwezig in de om te vormen graslandpercelen. Het is dan ook uitgesloten dat op deze percelen een vaste rust- en of voortplantingsplaats van gierzwaluw bevindt.

Roek

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van roek binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). De bomen rondom de planlocatie bevatten geen nesten die typerend zijn voor deze koloniebroeder. Het is uitgesloten dat roek broedt op of rond de planlocatie.

Ooievaar

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van ooievaar binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Er zijn geen nesten van ooievaar waargenomen rondom de planlocatie. Het is uitgesloten dat ooievaar broedt op de planlocatie.

Steenuil

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van steenuil binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Op de graslandpercelen zijn geen gebouwen of holtebomen aanwezig. Bovendien worden de graslanden op een wijze omgevormd dat prooiaanbod wordt versterkt voor steenuil. Het is uitgesloten dat de steenuil broedt op de graslandpercelen.

Kerkuil

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van kerkuil binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Op de graslandpercelen zijn geen gebouwen of holtebomen aanwezig. Bovendien worden de graslanden op een wijze omgevormd dat prooiaanbod wordt versterkt voor kerkuil. Het is uitgesloten dat de kerkuil broedt op de graslandpercelen.

Buizerd

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van buizerd binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). De aangrenzende loofbomen binnen de invloedssfeer van de ontwikkelingen zijn uitvoerig geïnspecteerd op horsten en sporen in de vorm van ruiveren, schijfstrepen en braakballen welke niet zijn aangetroffen. Om die reden is het uitgesloten dat buizerd een vaste rust- en/of voortplantingsplaats bezet binnen de invloedssferen van de ontwikkelingen op de planlocatie.

Ransuil

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van ransuil binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). De aangrenzende loofbomen binnen de invloedssfeer van de ontwikkelingen zijn uitvoerig geïnspecteerd op

horsten en sporen in de vorm van ruiveren, schijfstrepen en braakballen welke niet zijn aangetroffen. Om die reden is het uitgesloten dat ransuil een vaste rust- en/of voortplantingsplaats bezet binnen de invloedsferen van de ontwikkelingen op de planlocatie.

Sperwer

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van sperwer binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). De aangrenzende loofbomen binnen de invloedsfeer van de ontwikkelingen zijn uitvoerig geïnspecteerd op horsten en sporen in de vorm van ruiveren, schijfstrepen en braakballen welke niet zijn aangetroffen. Om die reden is het uitgesloten dat sperwer een vaste rust- en/of voortplantingsplaats bezet binnen de invloedsferen van de ontwikkelingen op de planlocatie.

Boerenwaluw

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van boerenwaluw binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Bebouwing is niet aanwezig in de om te vormen graslandpercelen. Het is dan ook uitgesloten dat boerenwaluw op deze percelen een vaste rust- en of voortplantingsplaats bezet.

Grote gele kwikstaart

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van grote gele kwikstaart binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Deze soort broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van stromende beken en rivieren. De aanwezige sloten stonden droog. Stromend water was geheel niet aanwezig. De planlocatie is niet geschikt voor de ze soort. Het is dan ook uitgesloten dat grote gele kwikstaart op deze percelen een vaste rust- en of voortplantingsplaats bezet.

Spreeuw

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van spreeuw binnen 1 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Bomen binnen de invloedsfeer van de ontwikkelingen zijn onderzocht op holten en sporen die een voortplantingsplaats van spreeuw indiceren. Deze sporen en holten zijn niet aangetroffen. Het is dan ook uitgesloten dat spreeuw op deze percelen een vaste voortplantingsplaats bezet.

Zwarte roodstaart

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van zwarte roodstaart binnen 1km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Bebouwing is niet aanwezig in de om te vormen graslandpercelen. Het is dan ook uitgesloten dat zwarte roodstaart op deze percelen een vaste rust- en of voortplantingsplaats bezet.

Grote bonte specht

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van grote bonte specht binnen 1 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Bomen binnen de invloedsfeer van de ontwikkelingen zijn onderzocht op spechtengaten. Deze spechtengaten zijn niet aangetroffen. Het is dan ook uitgesloten dat grote bonte specht broedt binnen de invloedsferen van de ontwikkelingen op de planlocatie.

Middelste bonte specht

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van middelste bonte specht binnen 1 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Bomen binnen de invloedsfeer van de ontwikkelingen zijn onderzocht op spechtengaten.

Deze spechtengaten zijn niet aangetroffen. Het is dan ook uitgesloten dat middelste bonte specht broedt binnen de invloedsferen van de ontwikkelingen op de planlocatie.

Algemene broedvogels

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van algemene broedvogels, zoals houtduif, heggenmus, roodborst en merel binnen 1km van de planlocatie (NDFF. 2020-2025). De aanwezige houtwallen en bomensingels zijn uitermate geschikt voor algemene broedvogels om een voortplantingsplaats te bezetten. Het is zeer waarschijnlijk dat meerdere soorten deze plaatsen gebruiken om te broeden.

Effectbeoordeling

Uit de bevindingen van het soortenonderzoek naar vogelsoorten op de planlocatie kunnen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van algemene broedvogels, zoals merel en houtduif niet worden uitgesloten.

Voor nestplaatsen van algemene broedvogels geldt dat enkel het bezette nest beschermd is. Werkzaamheden met schadelijke effecten op nestplaatsen van algemene broedvogels wordt veelal geen vergunning verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen (15 maart- 15 juli) over het algemeen een goed alternatief vormt met inachtneming van dat vogelsoorten jaarrond tot broeden kunnen komen. In het kader van de Omgevingswet zijn alle in gebruik zijnde nesten van inheemse vogelsoorten beschermt, ongeacht de periode of tijd van het jaar. Bij aanwezigheid van broedende vogels moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden totdat betreffende broedende vogel uitgebroed is en jongen uitgevlogen zijn. Wanneer verstoring en beschadiging/vernieling van bezette nesten van algemene broedvogels wordt voorkomen zijn geen wettelijke consequenties aan de orde.

Advies / conclusie

Geadviseerd wordt om buiten de broedperiode van algemene broedvogels (15 maart-augustus) te werken.

6.2.2 Vleermuizen

Het leefgebied van beschermde vleermuizen (artikel 3.5 Habitatrichtlijn bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. In de verklarende woordenlijst (zie bijlage) worden deze onderdelen nader toegelicht.

Vleermuizen zijn in staat om zich aan te passen, en om gebruik te maken van een verblijfplaats die niet voldoet aan de ideale omstandigheden. Echter, bij alle typen verblijfplaatsen zijn onder andere de volgende aspecten relevant en geven dan ook een richtlijn:

- Microklimaat: temperatuur, verschillende temperaturen binnen één object (gradiënten), snelheid van opwarmen of afkoelen (bufferwaarde) en vochtigheid. Essentieel is dat de verblijfplaats tochtvrij is in verband met de temperatuurregulatie en het voorkomen van uitdroging in de winter. Winterverblijven moeten daarnaast grotendeels vorstvrij zijn.
- Licht: er mag geen lichtbron vlakbij zijn.
- Locatie en eigenschappen van de in- en uitvliegopeningen: de aanvliegroute moet vrij van obstakels als takken of bomen zijn. Ook mag de verblijfplaats niet via bijvoorbeeld een afdakje bereikbaar zijn

voor katten en dergelijke. Geen obstakels, zoals steigers, steigerdoek of hoge begroeiing, voor de ingang.

- Materiaal: de binnenkant moet ruw zijn (geen glad beton of hout), niet geverfd en niet op den duur gaan rafelen.
- Ruimtegebruik en veiligheid (tegen predatoren).
- Ligging ten opzichte van de andere functies in het leefgebied.

Gebouwbewonende soorten

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis binnen 5km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Aangezien gebouwen niet aanwezig zijn op de huidige graslandpercelen kunnen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden uitgesloten.

Boombewonende soorten

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van franjestaart, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis binnen 5km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Op plaatsen waar versturende ontwikkelingen plaatsvinden, zoals ten noorden waar een woning wordt gerealiseerd is gelet op holten, loszittend barst of spleten in bomen die potentie hebben voor boombewonende vleermuizen. Potentiële openingen zijn niet aangetroffen. Het is dan ook uitgesloten dat geplande ontwikkelingen een versturende werking hebben op vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van boombewonende vleermuissoorten.

Onmisbare vliegroutes of essentieel foerageergebied

Lijnvormige laanbomen, houtopstanden en graslandpercelen blijven behouden en worden versterkt, waardoor het plangebied enkel versterkt wordt voor vleermuissoorten als foerageergebied. Een negatief effect op eventuele vliegroutes of foerageergebied kan dan ook bij voorbaat worden uitgesloten.

Effectbepaling

Aanwezigheid van een vaste rust en/of voortplantingsplaats of essentieel leefgebied voor gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen wordt uitgesloten. Om die reden is er geen sprake van een effect van de ingreep op beschermde vleermuissoorten in relatie tot de Omgevingswet.

Advies / conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk voor vleermuissoorten.

6.2.3 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van NDFF zijn de volgende soorten binnen 5km van de planlocatie waargenomen: bever, boommarter, bosmuis, bunzing, das, dwergmuis, edelhert, eekhoorn, egel, gewone/tweekleurige bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos, wezel en wild zwijn (NDFF, 2020-2025). De haas, konijn, bosmuis, dwergmuis, huisspitsmuis, ree, egel, gewone/tweekleurige bosspitsmuis, rosse woelmuis en vos zijn door de provincie Gelderland vrijgesteld van ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten blijft de specifieke zorgplicht gelden.

Das

Rondom de planlocatie is gezocht naar sporen in de vorm van gegraven pijpen, wissels, snuffelputjes en uitwerpselen. Rond de Hazenveenloop en Haarsloot zijn diverse wissels aangetroffen. Daarnaast is een mogelijk vluchtpijp aanwezig in het hogere deel van de oever van de Hazenveenloop ten hoogte van een van de wissels (zie foto in bijlage). Het is zeer waarschijnlijk dat dassen migreren en foerageren rond en op de planlocatie. Bovendien is het aannemelijk dat de das een vaste verblijfplaats dat tijdelijk in gebruik is in de vorm van een vluchtpijp bezet op de planlocatie.

Bever

De bever is gebonden aan grote waterrijke gebieden die niet aanwezig zijn op de planlocatie. Sporen in de vorm van knaagsporen, pootafdrukken, uitwerpselen of glijbanen zijn dan ook niet aangetroffen. Het is uitgesloten dat bever een vaste rust- en/of voortplantingsplaats bezet op de planlocatie.

Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek werden geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) of knaagsporen aangetroffen in de omliggende bomen binnen de invloedssfeer van de ontwikkelingen. Het is uitgesloten dat de eekhoorn een vaste verblijfplaats bezet op of in de invloedssfeer van de ontwikkelingen op de planlocatie.

Boommarter

Holtebomen zijn niet aanwezig rond de locaties van de geplande ontwikkelingen. Naast boomholten gebruiken boommarters ook wel takkenhopen, wortelkluiten, konijnen- vossen of dassenholten als verblijfplaats. Aangezien enkel een vluchtpijp en mogelijk konijnenhol in de oevers van sloten zijn aangetroffen die niet in beschutting van houtopstanden staan kan worden beoordeeld dat deze holten niet geschikt zijn voor boommarter als vaste rust en/of voortplantingsplaats.

Echter, er zijn sporen aangetroffen van prenten van mogelijk boom- of steenmarter in de drooggevalle Haarsloot naar de bosgroeiplaatsen van het landgoed toe. Het is waarschijnlijk dat de boommarter een vaste verblijfplaats in de houtopstand van het landgoed bezet en dat hij migreert en foerageert door en op de planlocatie.

Steenmarter

Steenmarter kan zowel van gebouwen als holten en dichte houtwallen gebruik maken als vaste rust- en/of voortplantingsplaats. Op de planlocatie zijn diverse houtwallen aanwezig die behouden blijven en worden versterkt. Enkel de Haarsloot heeft een smalle strook braamstruweel aan beide zijdes van de oever. Deze stroken zijn niet breed genoeg voor steenmarter om een vaste verblijfplaats te bezetten. Wel zijn in de oever mogelijke prenten van boom- of steenmarter aangetroffen van en naar de houtopstanden toe. Het is

waarschijnlijk dat de steenmarter de planlocatie gebruikt om te migreren en te foerageren. Mogelijk bezet hij een verblijfplaats in de te behouden struweelhagen.

Wezel

Op het perceel zijn enkele pootafdrukken aangetroffen die passen bij kleine marterachtigen en bovendien is het habitat zeer geschikt door de vele aangebrachte houtwallen met braamstruweel. Potentiële holen waar de kleine marters gebruik van zou kunnen maken zijn waargenomen in de vorm van een oud konijnenhol. Bovendien staat de planlocatie in verbinding met natuurgebieden in de omgeving. Het is zeer waarschijnlijk dat wezel een vaste rust en/of voortplantingsplaats bezet in de planlocatie.

Bunzing

Op het perceel zijn enkele pootafdrukken aangetroffen die passen bij kleine marterachtigen en bovendien is het habitat zeer geschikt door de vele aangebrachte houtwallen met braamstruweel. Potentiële holen waar de kleine marters gebruik van zou kunnen maken zijn waargenomen in de vorm van een oud konijnenhol. Bovendien staat de planlocatie in verbinding met natuurgebieden in de omgeving. Het is zeer waarschijnlijk dat bunzing een vaste rust en/of voortplantingsplaats bezet in de planlocatie.

Wild zwijn

Wroetsporen, uitwerpselen en pootafdrukken zijn niet waargenomen. Het agrarisch landschap is niet geschikt voor wild zwijn om een vaste rust- en/of voortplantingsplaats te bezetten. Het is uitgesloten dat wild zwijn een vaste rust- en/of voortplantingsplaats bezet op de planlocatie.

Edelhert

Sporen van edelherten door middel van pootafdrukken zijn waargenomen rond de wissels bij de Haarsloot. Naar alle waarschijnlijkheid gebruiken ze de planlocatie als foerageergebied en maakt deze onderdeel uit van hun leefgebied.

Effectbeoordeling

Uit de bevindingen van het soortenonderzoek naar grondgebonden zoogdieren op de planlocatie kan worden opgemaakt dat diverse beschermde grondgebonden zoogdieren gebruik maken van de planlocatie als foerageergebied en mogelijk bezetten beschermde grondgebonden zoogdieren een vaste rust- en/of voortplantingsplaats op de planlocatie. Aangezien veel van het landschap behouden blijft en enkel versterkt wordt is met name gelet op plaatsen waar ruimtelijke ontwikkelingen plaats vinden, namelijk het vergroten van de watergang de Haarsloot, het creëren van natuurvriendelijke oevers aan de Hazenveenloop, het plaatsen van de Tiny houses en campingvoorzieningen en het realiseren van de woning in de noordelijk gelegen akker. Op plaatsen waar de opstallen worden geplaatst wordt geen begroeiing weggehaald en zijn er geen aanwijzingen dat hier vaste verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren aanwezig zijn. De opstallen worden op het grasland (de noordelijke woning in een akker) gerealiseerd waar geen dekking aanwezig is voor verblijfplaatsen, bovendien zullen de gekozen locaties potentiële essentiële migratieroutes niet belemmeren.

In de oevers van de Hazenveenloop is een mogelijke vluchtpijp van das en diverse wildwissels naar de omliggende graslandpercelen aangetroffen. De initiatiefnemer heeft het voornemen om de oevers van de Hazenveenloop te versterken door de oevers af te vlakken, aan te planten en ecologisch te beheren. Deze plannen zullen eventuele migratieroutes niet aantasten, maar juist versterken. Echter, door

graafwerkzaamheden kan de eventuele vluchtpijp beschadigd raken. Een vluchtpijp wordt gezien als een vaste verblijfplaats van das die tijdelijk in gebruik is. Vaste verblijfplaatsen van das zijn beschermd onder art. 11.54 lid 1b Bal. Hierin wordt gesteld dat verblijfplaatsen van das niet mogen worden beschadigd. Om vast te kunnen stellen of deze vluchtpijp in gebruik is door een das zal nader onderzocht moeten worden of de das gebruik maakt van deze vluchtpijp conform het protocollair onderzoek dat vastgesteld is in kennisdocument das (BIJ12, 2017). Een andere optie zou zijn om de natuurvriendelijke oever zo in te richten dat de vluchtpijp behouden blijft en de werkwijze zo aan te passen dat verstoring wordt vermeden (zie paragraaf 3.2 van kennisdocument Das BIJ12).

Net als bij de hazenveenloop zijn bij de Haarsloot diverse sporen aangetroffen van diverse soorten. Naar alle waarschijnlijkheid passeren edelhert, ree, das, steen- en/of boommarter en kleine marterachtigen, zoals bunzing en wezel langs deze oevers. Voor veel soorten wordt de verbinding enkel gebruikt om te migreren. Echter, beide oevers hebben op enkele plaatsing begroeiing van smalle stroken bramen en is op één plaats een mogelijk konijnenhol aangetroffen. Zowel het konijnenhol als de braamstruwelen hebben de potentie als verblijfplaats van met name kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn). Het afvlakken van de oevers zal de braamstruwelen kunnen aantasten, waardoor in potentie een verblijfplaats van kleine marterachtigen worden beschadigd of vernield. Vaste verblijfplaatsen van wezel, hermelijn en bunzing zijn beschermd onder art. 11.54 lid 1b Bal. Hierin wordt gesteld dat verblijfplaatsen van wezel, hermelijn en bunzing niet mogen worden beschadigd en vernield. Om vast te kunnen stellen of deze braamstruwelen en konijnenhol in gebruik zijn door genoemde soorten zal nader onderzocht moeten worden of zij gebruik maken van deze elementen conform het protocollair onderzoek dat vastgesteld is in kennisdocument kleine marterachtigen (BIJ12, 2024). Een alternatief zou kunnen zijn om te de herinrichting zo aan te passen dat het braamstruweel kan worden behouden.

Naast beschermde grondgebonden zoogdieren komen naar alle waarschijnlijkheid ook vrijgestelde grondgebonden zoogdieren voor, zoals haas, konijn, diverse muizensoorten, ree en egel. Vanuit de specifieke zorgplicht moeten maatregelen worden genomen om schade aan deze soorten te voorkomen, dan wel te verminderen. Aanbevolen wordt om buiten de kraamperiode de vegetatie waar men wil gaan graven kort te maaien en te houden, zodat deze ongeschikt wordt als schuilplaats voor jonge dieren en wanneer men gaat graven altijd één kant op te werken van binnen naar buiten.

Advies / Conclusie

Inzetten op behoud van braamstruwelen en vluchtpijp of anders nader onderzoeken das en kleine marterachtigen

6.2.4 Amfibieën

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van bastaardkikker, poelkikker, bruine kikker, boomkikker, gewone pad, kamsalamander, knoflookpad en kleine watersalamander binnen 5 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). De bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn door de provincie Gelderland vrijgesteld van ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten blijft de specifieke zorgplicht gelden.

Poelkikker

De aanwezige watergangen in de planlocatie zijn in principe geschikt voor poelkikker als voortplantingswater. Tijdens het veldonderzoek waren zowel de Hazenveenloop als de haarsloot bijna geheel drooggefallen. Echter, in het voorjaar zullen ze wel waterhoudend zijn door de hogere neerslag in het najaar en is het dus aannemelijk dat de sloten in gebruik zijn als voortplantingswater door de poelkikker.

Boomkikker

De aanwezige watergangen in de planlocatie zijn niet geschikt als voortplantingswater voor boomkikker aangezien ze in verbinding met andere wateren staan, waardoor ook vissen de sloten kunnen bewonen. Boomkikkers zijn met name afhankelijk van ondiepe met zon beschenen poelen, waarin de larven zich snel kunnen ontwikkelen door de hogere temperatuur. De sloten waren tijdens het veldbezoek zowat geheel drooggefallen, terwijl larven van boomkikkers nog in augustus in het water kunnen worden aangetroffen. De boomkikker wordt uitgesloten van de planlocatie.

Kamsalamander

De aanwezige watergangen in de planlocatie zijn niet geschikt als voortplantingswater voor kamsalamander aangezien ze afhankelijk zijn van grotere visvrije en jaarrond waterhoudende poelen. De sloten staan in verbinding met ander water en waren zowat geheel drooggefallen. Op basis van die waarnemingen wordt de kamsalamander uitgesloten van de planlocatie.

Knoflookpad

De aanwezige watergangen in de planlocatie zijn niet geschikt als voortplantingswater voor knoflookpad aangezien ze afhankelijk zijn van grotere diepe poelen. De knoflookpad wordt uitgesloten van de planlocatie.

Effectbeoordeling

Uit de bevindingen van het soortenonderzoek naar amfibieën op de planlocatie kunnen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van poelkikker en vrijgestelde soorten, zoals gewone pad niet worden uitgesloten.

De Hazenveenloop en Haarsloot hebben de potentie om als voortplantingswater voor poelkikker te dienen. Door het realiseren van de natuurvriendelijke oevers wordt het voortplantingswater niet aangetast, maar juist versterkt. Echter, het doden of verwonden van deze dieren, net als verstoring en het aantasten van verblijfplaatsen is strafbaar en moet dus vermeden worden. Aanbevolen wordt om de slootverbreding uit te voeren in de periode tussen de voortplantingsperiode en winterrustperiode (september tot half oktober), waarbij steeds één kant op wordt gewerkt.

Voor vrijgestelde soorten, zoals gewone pad, bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander geldt dat ze voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld zijn van de Omgevingswet. Wel dient rekening gehouden te worden met de specifieke zorgplicht. Men kan invulling geven aan de specifieke zorgplicht door mitigerende

maatregelen te nemen, zoals bij sloop/graaf werkzaamheden één kant op te werken zodat de dieren tijdig kunnen vluchten en te werken buiten de voortplantingsperiode als je werkzaamheden aan watergangen wil plegen.

Advies / Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk voor amfibieën mits slootverbreding wordt uitgevoerd in september tot half oktober.

6.2.5. Reptielen

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis binnen 5 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025).

Ringslang

Ringslang maakt gebruik van broeihopen als voortplantingsplaats welke niet zijn aangetroffen. De aan te passen sloten staan droog, waardoor deze geen belangrijke functie hebben voor deze soort. Ringslang wordt uitgesloten van de planlocatie.

Hazelworm

Hazelworm komt voor in bosgebieden en houtopstanden met een rijke strooisellaag. Het plangebied bestaat voornamelijk uit grasland met watergangen die niet geschikt zijn voor deze soort. De hazelworm wordt uitgesloten van de planlocatie.

Levendbarende hagedis

Deze hagedis komt voor in vochtige heiden en veengebieden. Het plangebied bestaat uit droog grasland met enkele drooggevallen sloten. Op basis van het ongeschikte habitat wordt levendbarende hagedis uitgesloten van de planlocatie.

Effectbeoordeling

Aanwezigheid van een vaste rust en/of voortplantingsplaats of essentieel leefgebied van beschermde reptielen wordt uitgesloten. Om die reden is er geen sprake van een effect van de ingreep op beschermde reptielen in relatie tot de Omgevingswet.

Advies / Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk voor reptielen.

6.2.5 Vissen

Op basis van NDFF zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen binnen 5 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Vanwege het ontbreken van geschikt habitat op de planlocatie is de planlocatie ongeschikt voor beschermde vissen.

Effectbeoordeling

Aanwezigheid van een vaste rust en/of voortplantingsplaats of essentieel leefgebied van beschermde vissen wordt uitgesloten. Om die reden is er geen sprake van een effect van de ingreep op beschermde vissen in relatie tot de Omgevingswet.

Advies / Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk voor vissen.

6.2.6 Vlinders

Kleine ijsvogelvinder

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van kleine ijsvogelvinder binnen 5 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Waardplanten van kleine ijsvogelvinder zijn met name kamperfoelie. Deze plant is niet waargenomen rond de plaatsen waar wordt ontwikkeld. De kleine ijsvogelvinder wordt uitgesloten van de planlocatie.

Grote weerschijnvlinder

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van grote weerschijnvlinder binnen 5km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Deze soort gebruikt wilgensoorten als waardplant. Wilgen op de planlocatie blijven behouden.

Grote vos

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van grote vos binnen 5 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Waardplanten van grote vos, zoals iep, kers of sleedoorn zijn aanwezig op de planlocatie, maar blijven behouden.

Teunisbloempijlstaart

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van teunisbloempijlstaart binnen 5 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Waardplanten van teunisbloempijlstaart zijn teunisbloem-soorten, grote kattenstaart, wilgenroosje en basterdwederik. Lang de oevers van de Haarsloot en Hazenveenloop zijn enkele bloeiende kattenstaarten aangetroffen. In potentie kunnen teunisbloempijlstaarten gebruik maken van deze waardplanten om eieren af te zetten. Een hoge dichtheid waardplanten is nodig als voldoende voedsel voor deze soort. Ook moeten de poppen van teunisbloempijlstaart overwinteren in de strooisel laag. De enkele aanwezige kattenstaarten groeiden op de steile helling direct bij de sloot. Een strooisel laag was niet aanwezig en poppen die in de graslaag proberen te overwinteren zullen door het winterwaterpeil verdrinken. Op basis van de locatie van de potentiële waardplanten en de lage dichtheid van aangetroffen waardplanten wordt uitgesloten dat teunisbloempijlstaart de slootbermen gebruikt als voortplantingsplaats.

Effectbeoordeling

Een effect op grote vos en grote weerschijnvlinder kan worden uitgesloten, doordat waardplanten worden behouden en de omgeving niet negatief wordt aangetast (bijv. door intensivering of verstening). Aanwezigheid van een vaste rust en/of voortplantingsplaats of essentieel leefgebied van kleine ijsvogelvinder wordt uitgesloten.

Waardplanten in de directe omgeving van de Hazenveenloop en Haarsloot zijn waargenomen in de vorm van enkele bloeiende kattenstaarten. Echter, de groeiplaats in de directe nabijheid van de sloot is niet geschikt door het ontbreken van een strooisellaag en lage dichtheid aan potentiële waardplanten. Natuurlijke oevers kunnen wel in de toekomst geschikt habitat voor deze soort realiseren.

Op basis van bovenstaande is geen sprake van een effect van de ingreep op beschermde vlinders in relatie tot de Omgevingswet.

Advies / Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk voor vlinders.

6.2.7 Libellen

Op basis van NDFF zijn waarnemingen bekend van gevlekte witsnuitlibel binnen 5 km van de planlocatie (NDFF, 2020-2025). Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater is de planlocatie ongeschikt voor beschermde libellensoorten, zoals gevlekte witsnuitlibel.

Effectbeoordeling

Aanwezigheid van een vaste rust en/of voortplantingsplaats of essentieel leefgebied van beschermde libellen wordt uitgesloten. Om die reden is er geen sprake van een effect van de ingreep op beschermde libellen in relatie tot de Omgevingswet.

Advies / Conclusie

Geen vervolgstappen noodzakelijk voor libellen.

7. Conclusie

Tabel 2 geeft de conclusies weer van de betreffende gebieden welke mogelijk beïnvloed worden door de voorgenomen ontwikkeling. In Tabel 3 zijn de conclusies van hoofdstuk 5 (soortenbescherming) weergegeven.

Gebiedsbescherming

Tabel 2 - Conclusie gebiedsbescherming

Gebied / beleid	Effecten	Conclusie
Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen	mogelijk, stikstofdepositie	Aeriusberekening (stikstofdepositie)
GNN en GO	Geen	N.v.t.
Nationaal landschap	Geen	N.v.t.
Overige beschermde gebieden	Geen	N.v.t.
Houtopstanden	Geen	N.v.t.

Soortenbescherming

Tabel 3 - Conclusie soortenbescherming

Flora en fauna	Effecten	Conclusie
Flora	Geen	N.v.t.
Vogels	Mogelijk	Werken buiten de algemene broedperiode van algemene broedvogels
Vleermuizen	Geen	N.v.t.
Grondgebonden zoogdieren	Mogelijk	Braamstruweel en vluchtpijp behouden of anders nader onderzoek kleine marterachtingen en das
Amfibieën / reptielen	Geen	Mits slootaanpassing buiten kwetsbare periode
Vissen	Geen	N.v.t.
Ongewervelden	Geen	N.v.t.

Specifieke zorgplicht

Ten alle tijden geldt bij het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten dient de initiatiefnemer / uitvoerder van de activiteit te kunnen aantonen hoe tegemoetgekomen wordt aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27, Bal). Zie bijlagen. Enkele maatregelen die van toepassing kunnen zijn:

- Eén kant op werken zodat aanwezige soorten tijdig kunnen vluchten.
- Werken buiten de kwetsbare kraamperiode
- Vegetatie kort maaien en houden in winterperiode

Verantwoording

Literatuurlijst

- Omgevingswet
- Kennisdocument kleine marterachtigen BIJ12. 2024
- Kennisdocument das BIJ12. 2017
- Omgevingsverordening
- 150416_Rapport_Effectafstanden_Natura_2000.pdf

Internet

- www.rvo.nl
- www.bij12.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.sovon.nl
- www.ndff.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
- <https://atlasnatuurlijkkapitaal.nl/kaarten>
- www.natura2000.nl
- www.planviewer.nl

Verklarende woordenlijst

Verblijfplaats

Een object (gebouw, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters, met enige regelmaat).

Zomerverblijfplaats

Een verblijfplaats die gebruikt wordt door dieren die niet in winterslaap zijn, waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is.

Kraamverblijfplaats

Een verblijfplaats van een kraamgroep vrouwelijke dieren (bijv. vleermuizen) met jongen.

Paar(verblijf)plaats

Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar ten minste een baltsend mannetje of meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren of komen zwermen. Welk gedrag is waar te nemen, is afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag en/of baltsroepen. (Zwermen bij het invliegen komt bij meer verblijfsfuncties voor.)

Winterverblijfplaats

Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere dieren in winterslaap (hibernation) gaan. Het betreft bij vleermuissoorten die jaarrond in hun leefgebied blijven nogal eens een voormalige paarplaats of een andere verblijfplaats. Er zijn bij soorten als gewone dwergvleermuis massawinterverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen voor kleinere groepen te onderscheiden.

Vliegroute

Een vaste route van een vleermuis of een groep van vleermuizen vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied of tussen verblijfplaatsen visa versa.

Migratieroute

Een vaste route van zomerleefgebied naar winterverblijfplaats of winterleefgebied en visa versa.

Foerageergebied

Een gebied waar een dier of een groep dieren foerageert.

Bijlage

Foto's

Locatie noordelijke woning

Locatie voedselbos en camping

Locatie sloot met lisdodde

Locatie Tiny houses

Verbindende houtwal tussen boerenerf en houtopstanden

Drooggevalle Haarsloot

Wissel Haarsloot

Voormalig konijnenhol (ronde ingang van zo'n 30m)

Enkele grote kattenstaat

Kruising Haarsloot met Hazenveenloop

Wissel Hazenveenloop

Locatie van mogelijke vluchtpijp Hazenveenloop

Impressie graslanden

Vrijgestelde soorten per provincie

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie LVN (art. 431. Or)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	✓					✓						✓	✓
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						✓ ¹							
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Haas	<i>Lepus europeus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	✓					✓						✓	✓
Huisspitsmuis*	<i>Crocidura russula</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						✓							
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			✓			✓ ²							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	✓				✓	✓						✓	✓
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>						✓							
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						✓ ³							
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						✓ ⁴							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Middelste groene kikker / bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid

x1 = vrijstelling geldt in de periode maart- april en juli tot en met november

x2 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari

x3 = vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september

x4 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober

x5 = de vrijstelling voor deze soorten wordt ingetrokken met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening 2022

Bron: Natuurinclusief.nl

Optimale periode voor werkzaamheden

Om verstoring van planten en dieren zoveel mogelijk te voorkomen, is het tijdstip of de periode voor uitvoeren van werkzaamheden van belang. De kalender is bedoeld om de bouwwerkzaamheden en beheer en onderhoud beter af te stemmen op de bestaande flora en fauna waarden.

		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Bebouwing en muren													
Verbouwen	Algemeen												
Renoveren	Gebouwen met vleermuizen												
Slopen	Gebouwen met uilen												
	Gebouwen met zwaluwen												
Houtopstand (bomen en struiken)													
Dunnen	Algemeen												
Snoeien	Vleermuisbomen												
Terugzetten	Bomen met winterslaap voor vogels												
Zuiveren	Bomen en struiken met kleinere zoogdieren												
Vellen	Sleedoornstruwelen voor sleedoornpage												
Heide													
Maaien	Algemeen												
Plaggen	Heide met reptielen												
Branden													
Afgraven													
Ophogen													
Pionier, grazige en ruigte vegetatie													
Maaien	Algemeen												
Afgraven	Ruigte vegetatie met amfibieën												
Ophogen	Ruigte vegetatie met reptielen												
Wateren (poel, moeras, watergang en beek)													
Graven													
Aanbrengen	Kunstwerken bij nieuwe wateren												
	Kunstwerken bij bestaande wateren												
Opschonen													
Baggeren													
Dempen													
Oever-, water- en moerasvegetatie (poel, moeras, watergang en beek)													
Maaien													
Afgraven													
Ophogen													

	Optimale perioden voor werkzaamheden. In deze perioden zijn de minste kans op verstoringen van planten en dieren.
	Acceptabele perioden voor werkzaamheden, mits er geen verstoring van planten en dieren plaatsvindt. De werkzaamheden verrichten onder begeleiding van een ter zake kundige.
	Geen werkzaamheden in deze perioden. Wanneer andere zwaarwegende belangen gelden dan de werkzaamheden verrichten onder de voorwaarden.

Gebiedsbescherming

ADC-toets

Wanneer uit een individuele passende beoordeling niet de vereiste zekerheid kan worden verkregen dat er geen sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, zal alleen toestemming kunnen worden verleend aan de hand van de ADC-toets. Een toestemming op basis van de ADC-toets kan alleen worden verleend indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden: er zijn geen alternatieve oplossingen (A), het project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang (met inbegrip van redenen van sociale of economische aard) (D), en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura-2000 bewaard blijft (C). Het resultaat van de compensatie moet in beginsel bereikt zijn op het moment waarop het betrokken gebied schade van het project ondervindt.

De term 'Natura 2000-activiteit' geldt alléén voor projecten! Voor plannen is er een ander afwegingskader dat, hoewel vergelijkbaar met een Natura 2000-activiteit, elders in het stelsel Omgevingswet is verankerd dan met betrekking tot projecten. Een plan mag worden vastgesteld als uit een Passende Beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid Ow, de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten (art. 10.24 Bkl).

Beschermingsregime NNN

Het grote verschil met de huidige Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is dat er onder de Ow geen strikt 'nee, tenzij'-principe meer geldt. Er is geen noodzaak meer om een groot openbaar belang aan te tonen of reële alternatieven af te wegen om de NNN te mogen aantasten. Daarentegen dient er in plaats van bij een significante aantasting, nu bij nadelige gevolgen te worden gecompenseerd dat er in de praktijk vaker zal leiden tot een compensatieplicht. Doordat er echter onder de Ow sprake is van een 'ja, mits'-principe, kan een afzwakking van de bescherming van de NNN worden gelezen.

De daadwerkelijke afzwakking van de bescherming van de NNN hangt erg af van de uitwerking van de regels in de provinciale Omgevingsverordeningen. Een deel van de nieuwe Omgevingsverordeningen van provincies zijn (vooralsnog) beleidsneutraal en komen overeen met het beschermingsregime conform het Barro ('nee, tenzij'-principe aan de hand van zogenaamde ADC-criteria), een ander deel heeft echter de regels geconformeerd aan de regels in de Ow. Of nieuwe of gewijzigde Omgevingsverordeningen na het loslaten van een beleid neutrale overgang een ander beschermingsregime zullen bevatten, zal de toekomst uitwijzen.

Meer informatie over de ligging van het NNN en het geldende natuurbeheerplan met de huidige staat en het ambitieniveau van het NNN, is te vinden op de Informatiekaart Natuur.

<https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/applicaties-en-databanken/informatiekaart-natuur-ikn/>

Specifieke zorgplicht en toetsing

Specifieke zorgplicht

Specifieke zorgplicht flora en fauna In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die, zoals hiervoor aangegeven, vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). 8 Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat (zie hiervoor).⁹ Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking

van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal); dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben. De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen. Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (artikel 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (artikel 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift. Zoals ook aangegeven hiervoor met betrekking tot de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, is de kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er aantoonbaar aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Omgevingswet zowel bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd.

Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te kunnen voldoen, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek wordt vastgelegd. Hiertoe kan door ecologische adviesbureaus – naast een bureaustudie door raadpleging van verspreidingsgegevens in tools zoals de NDFF – een 'Habitatcheck' worden uitgevoerd naar het voorkomen van de genoemde soorten, op basis van de geschiktheid van het aanwezige habitat als leefgebied van deze soorten. Afhankelijk van het aan te treffen habitat, kan daardoor goed inzicht worden verkregen in het mogelijk voorkomen van soorten of soortgroepen. Of een nader onderzoek ook naar redelijkheid kan worden gevergd om de aanwezigheid te kunnen uitsluiten, zal afhangen van de opdrachtgever. Vervolgens moet worden beschreven in de Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek of nadelige gevolgen kunnen worden

uitgesloten of dat deze kunnen worden voorkomen, beperkt of ongedaan kunnen worden gemaakt door maatregelen zoals hiervoor aangegeven.

Ten alle tijden geldt bij het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten dient de initiatiefnemer / uitvoerder van de activiteit te kunnen aantonen hoe tegemoetgekomen wordt aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27, Bal).

Toetsing algemene en specifieke zorgplichtbepalingen

Het benoemen hoe aan de zorgplichtbepalingen in de Omgevingswet getoetst is in een rapportage, is voldoende om aan de algemene en specifieke zorgplichtbepalingen te voldoen. De zorgplichten zijn niet vergunning plichtig, dus het is niet noodzakelijk om het voor te leggen aan bevoegd gezag. De zorgplichten kunnen elkaar aanvullen en versterken, omdat zij toezien op bepaald onderdelen van de natuur in de fysieke leefomgeving die soms kunnen samenvallen. Zo kan een habitat van een bedreigde soort bijvoorbeeld in een boom bevinden, waarmee zowel in het kader van de specifieke zorgplicht voor een flora- en fauna-activiteit als de specifieke zorgplicht voor het vellen van een houtopstand gevraagd kan worden om de boom en het habitat intact te laten. Om deze reden kan de toets aan de zorgplichtbepalingen het beste in één paragraaf worden behandeld, na de toets aan de verschillende beschermingsregimes voor gebieden, soorten en houtopstanden. Een belangrijke noot is dat in de zorgplichten staat aangegeven dat de gevraagde zorg naar redelijkheid moet kunnen worden geleverd. Een initiatiefnemer moet er redelijkerwijs alles aan doen om overtreding van de zorgplichtbepalingen te voorkomen. Er worden volgens de toelichting op het Aanvullingsbesluit Natuur 'geen extreme eisen gesteld. Wel wordt vereist dat de zorgvuldigheid aan de dag wordt gelegd die in redelijkheid vanuit een oogpunt van natuurbescherming mag worden geëist. Onder «zoveel mogelijk» [...] moet niet alleen worden verstaan hetgeen fysisch, qua resultaat mogelijk is, maar ook hetgeen redelijkerwijs van degene die de schade veroorzaakt kan worden geleverd.' Bij de toetsing van de redelijkheid kan bijvoorbeeld gedacht worden aan financiële aspecten, ruimtelijke aspecten en/of planning technische aspecten. Afhankelijk van de situatie zal deze beoordeling volgens het Aanvullingsbesluit Natuur worden gemaakt door de initiatiefnemer (en/of diens adviseur). Wat redelijkerwijs geleverd kan worden, verschilt per initiatiefnemer. Er kan minder worden verwacht van een particulier dan van een ondernemer of bedrijf. Wat in ieder geval mag worden gevraagd is het in beeld brengen van de gebieden en soorten die worden genoemd en het voorkomen van effecten door bijv. kwetsbare perioden te ontzien. In hoeverre nader onderzoek naar het voorkomen van de genoemde soorten en het treffen van passende preventieve of passende herstelmaatregelen kunnen worden geleverd, zal in de praktijk afhangen van de ruimte en het vermogen van een initiatiefnemer. Welke maatregelen nodig zijn om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken, hangt van de definitie van een 'nadelig gevolg'. De regels in de Wnb zijn in principe beleidsneutraal opgenomen in de Ow (volgens de toelichting op het Aanvullingsbesluit Natuur). Zoals ook toegelicht in het Aanvullingsbesluit Natuur, geldt dat, waar sprake is van een beleid neutrale omzetting, op de parlementaire geschiedenis van de Wnb kan worden teruggevallen voor de uitleg van bepalingen. Afgezien van de concretere uitwerking van de specifieke zorgplichten in lid 2 van de betreffende artikelen, is de belangrijkste vraag wat precies wordt bedoeld met een nadelig gevolg. Pas als deze (dreigen) zich voordoen met betrekking tot de genoemde gebieden of soorten, zijn er namelijk maatregelen vereist (passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen). Daarnaast is de definitie relevant met betrekking tot soorten die in beeld moeten worden gebracht waar de activiteit een nadelig gevolg op kan hebben, gezien de verwijzing naar verschillende uitgebreide lijsten met kwetsbare tot bedreigde soorten en de hiermee gepaard gaande potentieel intensieve onderzoeksinspanning. In de parlementaire geschiedenis van de Wnb wordt aangegeven dat de zorgplicht met name bedoeld is als instrument om de in het wild levende planten en dieren (en overigens ook habitats) in een gunstige staat van instandhouding te houden. Dit vergt vooral een focus op mogelijke nadelige gevolgen op de staat van instandhouding en niet zozeer op nadelige gevolgen voor ieder exemplaar afzonderlijk (of ieder oppervlak van een habitatype).

Juridisch kader stikstofdepositie

Vooralsnog blijft de inhoudelijke beoordeling met betrekking tot stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden grotendeels hetzelfde als onder de Wet natuurbescherming. Onder de Omgevingswet wordt het Programma stikstofreductie en natuurverbetering voortgezet. Ook de beleidsregels met betrekking tot extern salderen blijven voorlopig onveranderd. T.a.v. intern salderen heeft de Raad van Staten 18 december 2024 uitspraak gedaan dat dit ook vergunning plichtig is. Beleidsregels hieromtrent zijn nog onduidelijk. In de Omgevingswet is de mogelijkheid opgenomen voor vergunningverlening voor Natura 2000-activiteiten met een stikstofdepositie op basis van stikstofdepositieruimte volgens een register (huidig stikstofregistratiesysteem (SSRS)). Vanwege de noodzaak, zijn de regels voor het vrijgeven van stikstofdepositieruimte tijdelijk opgenomen in de Or in plaats van het Bkl totdat Bkl is gewijzigd. De beoordelingsregel voor Natura 2000-activiteiten met stikstofdepositie betreft vergunningverlening aan de hand van stikstofdepositieruimte in AERIUS Register (art. 17a.2 Or, tijdelijk i.p.v. art. 8.74e Bkl). AERIUS Register registreert per stikstofgevoelig N2000-gebied wat de stikstofreductie is door stikstofmaatregelen en aan het register zijn gekoppeld. Hierbij is te denken aan onder andere sluitingen varkenshouderijen (art. 17a.3, lid 1 Or). De stikstofdepositieruimte wordt alleen toebedeeld aan bouw van aardgasvrije woningen, bepaalde snelwegen of gemelde PAS-activiteiten (art. 17a.2, leden 4 en 5 Or).

Let op! voor vergunningverlening moet er wel eerst stikstofdepositieruimte zijn!

Voor de bouwsector is het van belang dat door inwerkingtreding van de Omgevingswet ook het tweede deel van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) en het bijbehorende Besluit in werking treedt, dat onder meer toeziet op een emissiereductieplicht. Deze plicht is uitgewerkt in artikel 7.19a van het Bbl en houdt in dat bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden, adequate maatregelen worden getroffen om de emissie van stikstofverbindingen naar de lucht te beperken. Volgens de toelichting van het hiervoor aangegeven besluit moeten initiatiefnemers informatie aanleveren over de maatregelen die bij een concreet project getroffen worden bij het indienen van een sloopmelding aan het bevoegd gezag. Indien er voor de bouwactiviteit een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd, moet deze informatie bij deze aanvraag gevoegd worden. Voor de invulling van de emissiereductieplicht en het treffen van adequate maatregelen is er een programma Schoon en Emissie loos Bouwen (SEB) opgesteld. Op de website www.opwegnaarseb.nl staat meer informatie.

Disclaimer

Deze rapportage is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven. Niets uit deze rapportage mag, met uitzondering van de opdrachtgever, worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, kopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van Ecofect B.V., noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is. Ecofect B.V. is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen. De opdrachtgever vrijwaart Ecofect B.V. voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

© 2025 Ecofect B.V.; Nunspeet

